DAAD
Deutscher Akademischer Austauschdienst
German Academic Exchange Service

ГО ЄОНУ
NGO EESU/AEDE

# Онлайн-конференція Online-konferenz

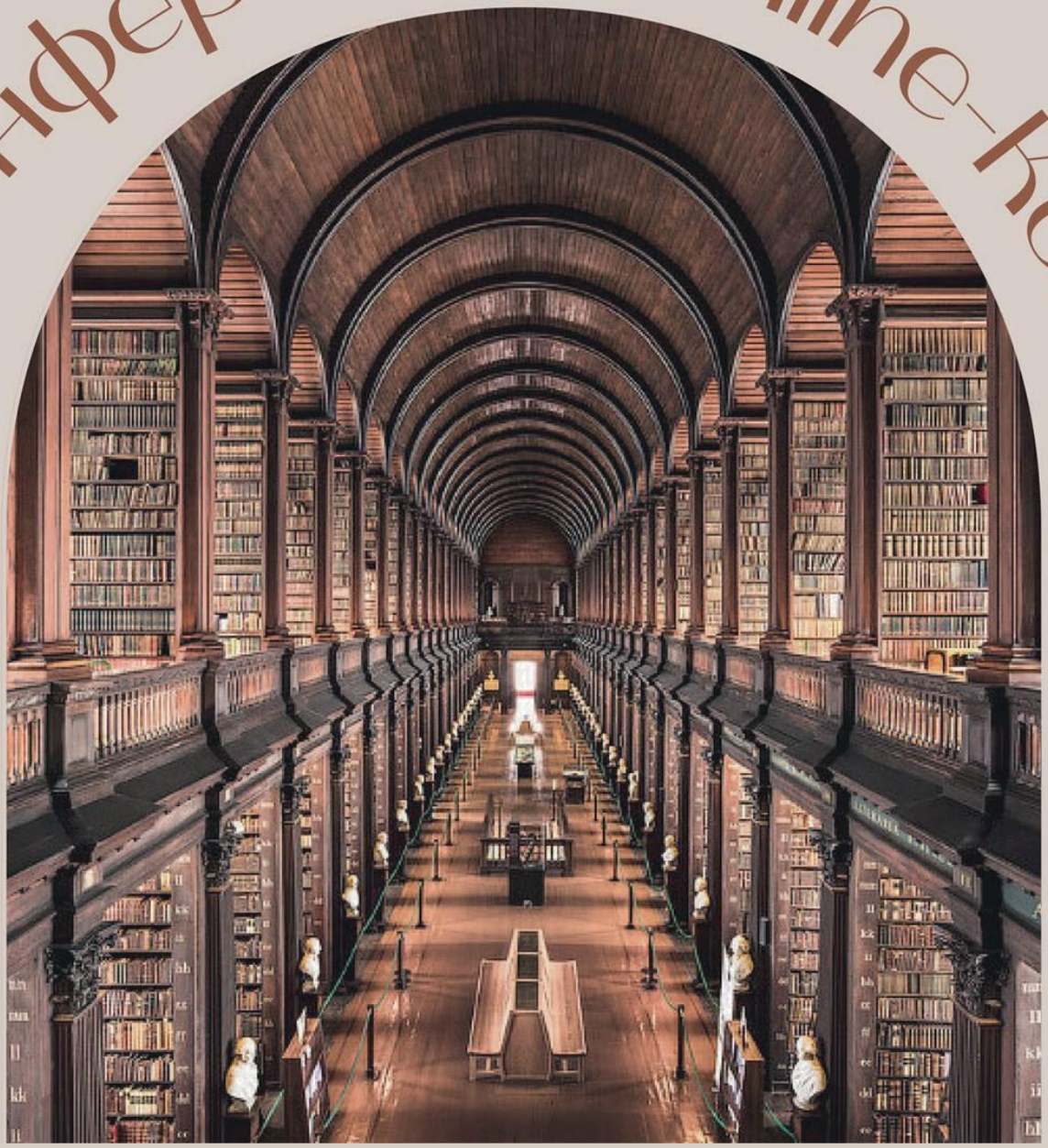

## Навчання і викладання у багатомовному світі у цифровому форматі

## DIGITALES LERNEN UND LEHREN IN DER MEHRSPRACHIGEN WELT

Тема Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції:

«ПЕРЕВІРЕНІ ЧАСОМ І НОВІ НАУКОВІ ПАРАДИГМИ XXI СТОЛІТТЯ»

"BEWÄHRTE UND NEUE WISSENSCHAFTLICHE PARADIGMEN DES 21.JAHRHUNDERTS"

**Київ, 28.11. – 29.11.2025**

УДК 37.016:81'246.3:004](082)
Н 15

*Рекомендовано кафедрою теорії, практики та перекладу*
*німецької мови факультету лінгвістики*
*КПІ ім. ім. Ігоря Сікорського*
*(протокол № 7 від 19.11.2025 р.)*

**Навчання і викладання у багатомовному світі у цифровому форматі = Digitales Lernen und Lehren in der mehrsprachigen Welt** : матеріали Міжнар. наук.-практ. онлайн-конф. 28–29 листоп. 2025 р. **«Перевірені часом і нові наукові парадигми XXI століття» = "Bewährte und neue wissenschaftliche Paradigmen des 21.Jahrhunderts" /** упоряд. : С. М. Іваненко, З. М. Корнєва, А. Ланґе, О. В. Дзикович, І. А. Гаман. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2025. – 326 с.

**ISBN 978-966-990-226-9 (Електронне)**

До збірки увійшли матеріали конференції: програма, анотації до виступів доповідачів конференції, тези з викладом думок наукової спільноти щодо кола питань, пов’язаних з темою конференції. Організація науково-практичної онлайн-конференції відбулася за співпраці з лекторами ДААД. Матеріали доповідей учасників конференції подано в авторській редакції.

Матеріали можуть бути використані науковцями, практиками, здобувачами вищої освіти в галузі германістики, педагогіки, методики викладання іноземних мов, філології й дотичних до них наук.

**УДК 37.016:81'246.3:004](082)**

**Упорядники:** С. М. Іваненко, З. М. Корнєва, А. Ланґе, О. В. Дзикович, І. А. Гаман.

*Матеріали подано в авторській редакції.*
*Використання матеріалів збірника можливе за умови обов’язкового посилання.*

ISBN 978-966-990-226-9 (Електронне)

© С. М. Іваненко, З. М. Корнєва, А. Ланґе, О. В. Дзикович, І. А. Гаман, 2025
© Автори публікацій, 2025
© КПІ ім. Ігоря Сікорського (ФЛ), 2025

R30-05375

## ЗМІСТ

**Секція 1. Комунікативна прагматика в наукових дослідженнях та у викладацькій практиці.**

**Sektion 1. Kommunikative Pragmatik in moderner Forschung und Lehre.**


*1. Баклан І. М., Бокій А. Р.* Відтворення стилістичних засобів у перекладі німецьких політичних промов..... 7

*2. Башук Н. П.* Комунікативно-прагматичний підхід при викладанні німецької мови як другої іноземної..... 11

*3. Бугайчук О. В.* Військова німецька мова на уроках німецької мови як іноземної..... 16

*4. Гаман І. А.* Переклад як простір міжкультурного діалогу: взаємодія автора й перекладача у студентському проєкті над сучасною німецькомовною казкою..... 22

*5. Гонсалєс-Муніс С.* Вербальне та невербальне представлення травми у воєнних мемуарах жінок: минуле і сьогодення..... 25

*6. Долецький Б. С., Іваненко С. М.* Риторика нейтралітету у промовах Президента Австрійської Республіки Александера ван дер Беллена..... 32

*7. Залужна О. О., Новіцький Я. С.* Мультимодальні виміри рекламних слоганів автомобілів: виклики англо-українського перекладу..... 38

*8. Ільчук О. А.* Прагматичний потенціал фоностилістичних засобів (на матеріалі німецької та англійської мови)..... 45

*9. Kegyes E.* Ausdrucksmöglichkeiten weiblicher Erfahrungen und die traumatisierte Sprachlichkeit bei Herta Müller..... 49

*10. Костенко Д., Моісєєва Н.* Стилістичні домінанти дитячої літератури та специфіка їх відтворення в тексті перекладу..... 52

*11. Мараховська Н.* «Повільний погляд» на війну: рефлексивна взаємодія з візуальним контентом «Чернігів-2022» Олени Грицюк..... 58

*12. Морякіна І. А.* Комунікативна тактика залякування в передвиборчому дискурсі Камали Гаріс 2024: застереження чи маніпулювання?..... 61

*13. Пальчак І. І., Гордій О. М.* Риторичні стратегії та стилістичні засоби у військово-політичному дискурсі: теоретичні засади..... 68

*14. Руденко М. В., Туришева О. О.* Jugendwort des Jahres: між мовною інновацією, медійною репрезентацією та ідентичністю..... 73

*15. Смольнікова О. Г.* Інтеграція комунікативних педагогічних технологій у процесі вивчення іноземних мов на засадах навчання у співпраці..... 76

*16. Sokolova, I.* Konzeptualisierung der Terminologie des semantischen Feldes "Krieg" in den europäischen Medien..... 81

*17. Соломко З. К.* Комунікативно-орієнтований підхід до формування німецькомовної лексичної компетентності у майбутніх педагогів з використанням навчальних онлайн-платформ..... 86

*18. Стрюк Н. В., Дудник С. А.* Семантико-прагматичні особливості модальних дієслів на позначення зобов'язання в англомовному публіцистичному дискурсі (на матеріалі видання The Guardian)..... 91

*19. Щигло Л. В., Лісун А. А.* Лінгвоманіпулятивне моделювання у світлі трансдисциплінарної парадигми наукового пізнання ..... 97
*20. Яценко П. І.* Синтаксичні процеси ускладнення та спрощення складносурядного речення сучасної німецької мови (на матеріалі публіцистичного дискурсу) ..... 100

**Секція 2. Міждисциплінарність як свідчення продуктивної гібридності в наукових розвідках з германістики та поза ними (штучний інтелект включно).**
**Sektion 2. Interdisziplinarität als Zeichen einer produktiven Hybridität innerhalb und außerhalb germanistischer Forschung, KI inbegriffen.**

*21. Hiloviants, K. D., Ivanenko, S. M., Shapoval, N. V.* Anwendung moderner Sprachmodelle für Multiclass-Sentiment-Analyse bei Code-Switching ..... 106
*22. Дзикович О. В.* Автономне вивчення німецької мови за допомогою штучного інтелекту: нові горизонти самонавчання ..... 114
*23. Запольська Ю. А.* Інтеграція штучного інтелекту в навчання німецької мови: міждисциплінарний підхід у германістиці та педагогіці ..... 119
*24. Іванова О. В.* Етичні аспекти міждисциплінарних досліджень і використання штучного інтелекту для безпеки суспільства ..... 124
*25. Кулик Н.* Стилістичне забарвлення запозичених адвербіальних фразем німецької мови ..... 127
*26. Lange A.* KI und die Zukunft des Lehrberufs – Wo stehen wir? Was passiert mit uns? ..... 132
*27. Никифоренко І. В., Романова Є. О.* Logischer Akzent in der emphatischen deutschen gesprochenen Sprache ..... 136
*28. Олійник Л. В.* Когнітивно-культурний аспект у перекладі соціокультурних лакун ..... 144
*29. Паустовська М. В.* Лінгвістичні виклики чат-ботів у викладанні німецької мови ..... 150
*30. Плахотнікова П. О., Туришева О. О.* Тенденції до редукції родового відмінка в німецькій мові ..... 155
*31. Плис Є. В., Щигло Л. В.* Формування професійної компетентності майбутніх перекладачів засобами інформаційно-комунікаційних технологій ..... 159
*32. Ріба-Гринишин О. М., Гурова В. С.* Особливості перекладу термінології збалансованого розвитку (на матеріалі доктрини «Україна 2030») ..... 164
*33. Семененко А. О., Іваненко С. М.* Засоби відображення розмитості меж між сном і дійсністю у новелах психологічного імпресіонізму Артура Шніцлера і Михайла Коцюбинського (на прикладі новел «Траумновелле» ("Traumnovelle") та «Сон») ..... 171
*34. Франчук Н. П.* Педагогічні підходи до інтеграції нейромереж і цифрових інтелектуальних систем у підготовці майбутніх прикладних лінгвістів ..... 179

*35. Чигура Н. М., Гордій О. М.* Засоби досягнення адекватності перекладу науково-популярного тексту у сфері зміни клімату (на матеріалі книги Деніела Єргіна «Нова карта світу»)..... 184
*36. Яременко-Гасюк О. О.* Тенденції підготовки майбутніх викладачів фахівців професійної освіти в умовах впровадження ІКТ..... 190

**Секція 3. Когнітивна лінгвістика та її межі досліджень.**
**Sektion 3. Kognitive Linguistik und ihre Grenzen.**
*37. Слаба О. В.* Мовна адаптація англіцизмів у німецьких соціальних мережах: когнітивно-лінгвістичний підхід..... 194
*38. Чепурна З. В.* Екологія слова і мовних норм ..... 200

**Секція 4. Мультимодальність досліджень тексту та жанрів як новий об'єкт досліджень у медійному різнобарв'ї постіндустріального суспільства.**
**Sektion 4. Die Multimodalität der Text- und Textsortenforschung als neuer Forschungsgegenstand in medialer Vielfalt der postindustriellen Gesellschaft.**
*39. Бельська О., Моісєєва Н.* Соціальні мережі як каталізатор мовних змін у німецькій мові..... 205
*40. Водянко М. В., Гаман І. А.* Стилістичний аспект локалізації комп'ютерних ігор німецькою мовою ..... 210
*41. Ворошилова Р. В.* Невербальні засоби комунікації у німецькомовних вебінарах екологічного спрямування..... 216
*42. Dyakiv K.* Genretransformationen und kontrastiver Diskursvergleich zwischen ukrainischen und deutschen Zeitungsdiskursen seit 2022 ..... 221
*43. Нагребецька І. І., Іваненко С. М.* Літературний жанр «тревелог» та модифікація його характеристик на тлі війни..... 226
*44. Никифоренко І. В.* Використання подкастів при формуванні німецькомовної фонетичної коммпетентності..... 230
*45. Чайковська О. Ю., Хугаєва А. С.* Особливості аудіовізуального перекладу з німецької мови на українську на прикладі серіалу «Макстон Холл» ..... 235
*46. Черник М.* Мультимодальність англійськомовного дитячого науково-популярного дискурсу..... 238
*47. Shvydka, L., Datsenko, Y.* Umsetzungdes narrativen Konzepts "ukrainisches Erbe" in deutschsprachigen Medien ..... 243

**Секція 5. Індивідуальна й суспільна багатомовність у наукових дослідженнях та у викладацькій практиці.**
**Sektion 5. Individuelle und gesellschaftliche Mehrsprachigkeit in Forschung und Unterrichtspraxis.**
*48. Барань А. Б., Барань Є. Б., Фабіян М. Ю.* Звички мововживання студентів-філологів у багатомовному контексті Закарпаття..... 248

*49. Гордєєва А. Й.* Багатомовність як інструмент розвитку когнітивної та міжкультурної компетентності студентів-психологів у курсі англійської мови для спеціальних цілей ..... 256
*50. Блинова І. А., Бреславець Н. О.* Інноваційні підходи до навчання іноземних мов: інтеграція цифрових платформ та інклюзивних рішень ..... 261
*51. Кіхтенко С. С.* Індивідуальна й суспільна багатомовність у наукових дослідженнях та її вплив на формування особистісних якостей майбутнього вчителя ..... 266
*52. Паршикова О.* Цілі та завдання вибіркового курсу з комунікативної граматики у навчанні майбутніх учителів німецької мови як другої іноземної ..... 270
*53. Свиридюк В. П.* Міжкультурне портфоліо як засіб самооцінювання мовленнєвих компетентностей майбутніх викладачів німецької мови ..... 276

**Секція 6. Останній етап шкільної реформи в Україні (10-12 класи): виклики для викладання іноземних мов.**
**Sektion 6. Die letzte Etappe der Schulreform in der Ukraine (10.-12. Klassen): Herausforderungen für den Fremdsprachenunterricht.**
*54. Кобернік С. Г.* Перспективи змін нової української школи у 9-12 класах (на прикладі географічної освіти) ..... 281
*55. Писанко М. Л., Тронь Т. В.* Підготовка майбутнього вчителя німецької мови в умовах шкільної реформи в Україні ..... 288
*56. Пономаренко О. В.* Використання інструментів та стратегій множинних відповідей для стимулювання активносі учнів на онлайн заняттях ..... 294
*57. Хромченко О. В.* Завершальний етап шкільної реформи в Україні (10–12 класи): проблеми та перспективи викладання іноземних мов ..... 298

DOI: https://doi.org/10.20535/IWPOK3.2025.art.34
УДК 378.016:81'33]:004.8

***Франчук Н. П.***
*Український державний університет*
*імені Михайла Драгоманова*

# ПЕДАГОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ІНТЕГРАЦІЇ НЕЙРОМЕРЕЖ І ЦИФРОВИХ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ СИСТЕМ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПРИКЛАДНИХ ЛІНГВІСТІВ

**Вступ.** Сучасний етап розвитку вищої освіти характеризується інтенсивною цифровізацією та інтеграцією інтелектуальних технологій у освітній процес. У контексті підготовки майбутніх прикладних лінгвістів, здатних працювати з мовними даними, сучасними інформаційними системами та інструментами опрацювання природної мови, виникає потреба в переосмисленні методології навчання інформатичних дисциплін. Особливе значення отримують нейромережні моделі та цифрові інтелектуальні системи, які забезпечують новий рівень автоматизації, аналітики та персоналізації навчання.

Застосування штучного інтелекту у підготовці прикладних лінгвістів виходить за межі технічного використання програмного забезпечення й охоплює формування комплексної цифрової, інтелектуальної, методичної та дослідницької компетентностей, необхідних для професійної діяльності в умовах швидко змінюваного інформаційного середовища.

Для ефективнішого та глибиннішого дослідження інтеграції нейромереж і цифрових інтелектуальних систем у підготовку майбутніх прикладних лінгвістів були розкриті такі завдання: проаналізовано стан та тенденції використання нейромереж у лінгвістичній освіті; визначено педагогічні підходи до застосування ШІ у навчанні інформатичних дисциплін.

Швидкий розвиток технологій штучного інтелекту, зокрема глибинного навчання, трансформерних моделей, систем автоматичного аналізу мовних даних і генеративних моделей, визначає нову парадигму

професійної підготовки прикладних лінгвістів. Інтеграція нейромережних систем у лінгвістичні дослідження, переклад, контент-аналіз, семантичний аналіз, корпусну лінгвістику та мовні технології обумовлює потребу у формуванні компетентностей, пов'язаних із освоєнням, критичним осмисленням та педагогічно виваженим використанням таких систем.

Водночас сучасна освітня реальність потребує оновлення дидактичних моделей, що дозволяють не лише використовувати цифрові інтелектуальні системи, але й забезпечувати академічну доброчесність, когнітивну стійкість студентів та формування навичок свідомого взаємозв'язку з ШІ-технологіями.

**Об'єктом дослідження** є процес професійної підготовки майбутніх прикладних лінгвістів у закладах вищої освіти. **Предметом** виступають педагогічні підходи, методи та цифрові інтелектуальні технології інтеграції систем штучного інтелекту у навчання інформатичних дисциплін майбутніх прикладних лінгвістів.

**Методологічною основою дослідження є**:

– *компетентнісний підхід*, що визначає формування ІК-компетентності лінгвіста як інтегрованого результату;

– *когнітивно-конструктивістський підхід*, який передбачає активне створення студентом власного знання через роботу з інтелектуальними системами;

– *проєктно-орієнтоване та проблемно-орієнтоване навчання*, що дозволяє моделювати реальні завдання з NLP;

– *андрагогічний підхід*, оскільки значна частина навчання пов'язана з практикою, самостійним пошуком і застосуванням технологій;

– *STEM-парадигму*, яка поєднує лінгвістику, інформатику, математичне моделювання і статистику мовних даних.

Компетентнісна модель майбутнього прикладного лінгвіста тепер включає: AI-компетентність (знання принципів роботи нейромереж,

трансформерних моделей, алгоритмів класифікації, тегування, машинного навчання); NLP-компетентність (уміння працювати з корпусами, токенізаторами, морфологічними аналізаторами, моделями генерації та перекладу); інформатичну компетентність (робота з Python, бібліотеками, API мовних моделей); критичну компетентність (оцінка якості моделі, упереджень, лімітацій, етичних аспектів). Це зумовлює необхідність зміни освітніх програм та змістових модулів.

Конструктивістський підхід: навчання через взаємозвязок з моделями. Студент не лише вивчає теорію, а створює власні мовні моделі, налаштовує параметри, тестує і порівнює результати, що забезпечує: розвиток практичного мислення; глибше розуміння внутрішніх механізмів нейромереж; засвоєння ролі лінгвіста у процесі моделювання даних.

Підготовка прикладного лінгвіста відбувається на перетині лінгвістики, інформатики, статистики та когнітивних наук. Тому інтеграція ШІ здійснюється не в межах однієї дисципліни, а через: блочні модулі («Машинний переклад», «Комп'ютерна лінгвістика», «Нейромережі в NLP»); практичні роботи, у яких лінгвістичні задачі поєднані з програмуванням і аналізом даних.

У процесі навчання студенти виконують реальні проєкти: створення корпусу текстів для аналізу; розроблення чат-ботів для мовної підтримки; розроблення систем автоматичного реферування; побудова моделей для визначення семантичної близькості. Підхід формує досвід командної роботи, що відповідає потребам індустрії.

Цифрові інтелектуальні системи вводяться як інструмент вирішення реальних лінгвістичних проблем, а саме: неоднозначність мовних конструкцій; робота з діалектними формами; автоматична класифікація стилів; виявлення прихованих смислів та емоцій. Викладач формує проблему, а студенти застосовують ШІ для її розв'язування.

Інформатичні дисципліни в структурі підготовки лінгвіста є ключовими для формування: навичок аналізу мовних даних; уміння

працювати з великими корпусами; програмних навичок (Python, R, SQL); розуміння алгоритмів машинного навчання; здатності розробляти власні моделі або адаптувати готові.

**Висновки.** Інтеграція нейромереж та цифрових інтелектуальних систем у підготовку майбутніх прикладних лінгвістів є необхідною умовою модернізації лінгвістичної освіти в умовах цифрової трансформації. Запропоновані педагогічні підходи забезпечують: формування сучасної AI- та інформатичної компетентності студентів; поєднання теоретичного знання й практичної діяльності; розвиток критичного, дослідницького й креативного мислення; здатність працювати з новітніми технологіями NLP та трансформерними моделями.

Застосування визначених моделей, принципів та методичних умов сприятиме створенню ефективної системи підготовки фахівців, здатних працювати на стику лінгвістики, інформатики й штучного інтелекту.

**Список використаних джерел**


1. Київський національний університет імені Т. Г. Шевченка. Прикладна (комп'ютерна) лінгвістика та англійська мова. 2022. URL: https://philology.knu.ua/osvitni-prohramy/bak-opysy-op-ta-proh- nd/035-10-b-p/rpnd-035-10-b-p-ok/
2. Освітньо-професійна програма «Прикладна лінгвістика. Англійська та друга іноземна мови» зі спеціальності 035.10 Філологія (прикладна лінгвістика). URL: https://fif.udu.edu.ua/images/1_PDF/OPPNP/OOP_Bak_PL.pdf
3. Франчук Н. П. (2024). Особливості впровадження комп'ютерних технологій у підготовку майбутніх прикладних лінгвістів. Науковий часопис УДУ імені Михайла Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. Випуск 102. С. 92-95. URL: https://chasopys.ps.npu.kiev.ua/archive/102/21.pdf, doi: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series5.2024.102.19

4. Франчук Н.П. (2025). Переваги та недоліки застосування інноваційних технологій в освітньому процесі: матеріали Міжнародної конференції *Сучасні цифрові технології та інноваційні методики навчання: досвід, тенденції, перспективи*. Тернопіль. 10 квітня 2025. С. 116-118. URL: http://conf.fizmat.tnpu.edu.ua/media/2025/Франчук_Тез.pdf

Наукове видання

**Навчання і викладання у багатомовному світі у цифровому форматі**

**Digitales Lernen und Lehren in der mehrsprachigen Welt**

Матеріали міжнародної науково-практичної онлайн-конференції

(28–29 листопада 2025 р.)

**Перевірені часом і нові наукові парадигми XXI століття**

**Bewährte und neue wissenschaftliche Paradigmen des 21.Jahrhunderts**

*В авторській редакції*

Технічне редагування *Тетяни Янушевської*

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Свідоцтво про державну реєстрацію: серія ДК № 5354 від 25.05.2017 р.
просп. Берестейський, 37, м. Київ, 03056

Підп. до випуску 03.12.2025. Формат 60×84$^{1}/_{16}$. Гарнітура Times.
Обл.-вид. арк. 14,21. Поз. 25-3-3-015.

Видавництво «Політехніка» КПІ ім. Ігоря Сікорського
вул. Політехнічна, 14, корп. 15
м. Київ, 03056
тел. (044) 204-81-78